

"Konceptet med 'stadsfront' har ingen anknytning till Slussen"

Arkitekt Chet Kanra svarar på Göran Borells inlägg i Arkitekten nr 08.

Foster och Bergs förslag må väl vara det bästa i jämförelse med övriga. Men är det tillräckligt bra som vinnare i en konkurrens där samtliga förslag baserar sig på bristfälliga – för att inte säga felaktiga – programförutsättningar?

Att efterlysa historiens närvaro i förslaget handlar om att vara mån om att upprätthålla en rimlig historisk kontinuitet; att efterlämna tydliga referenser i stadens utveckling under historiens gång till kommande generationer, så att de kan bära och utveckla sitt kulturarv i samhörighet med det gångna. Blir man inte som arkitekt självklart berörd av de kommentarer från besökare på höstens utställning med Slussenförslagen på Stadsmuseet, att "detta inte var Stockholm, detta inte var Sverige"? Staden är en pluralistisk företeelse. Det är lyhördheten för platsens topografiska förutsättningar och de intelligenta, känsliga och variationsrika inpassningarna i dessa förutsättningar som gör staden till ett unikt konglomerat. Det är riktigt att Stadsholmen är en "utkristalliserad stadsbebyggelse". Men den synliggörs i relationen med de avvikande inslagen i sin nära omgivning: Skeppsholmens och Kastellholmens upplösta stadsmassa i majestätisk grönska som gör Gamla stan självständig. Pröva den förskräckliga tanken att förvandla även Skeppsholmen till en liknande "stadsbebyggelse med vattenspeglar"!

Roten till missnöjet över Fosters och Bergs förslag är att det nya konceptet med "stadsfront" inte har någon som helst anknytning vare sig till platsens naturlandskap eller dess egen historia. Det är närmast befängt att vilja förvandla Slussen med Stadsholmen som referens. Slussen har, historiskt sett, inte speglat sin skönhet i Söderström som en Narcissus, den har skvalpat i den som en tvätterska. "För Slussenområdet särart och tydlighet spelar topografin en central roll" står det i 1999 års översiktsplan. Att behålla den nuvarande nivån på plattan över Ryssgården är inte bara hänsynslöst mot landskapet, utan är också att legitimera de två tidigare ödesdigra misstag som begåtts med framdragningen av sammanbindningsbanan och T-banan.

Om klöverbladen måste avlägsnas, måste då inte även plattan som framtida Slussens basnivå, ifrågasättas med utgångspunkt från dess märkliga förhållande till Tessins "byggnad av värde"?

Det enda sättet att återge Slussen dess autenticitet är att sänka plattan. Detta i sin tur förutsätter att tunnelbanan flyttas. Den senaste utredningen till trots är det ännu en programdiskussion av yttersta vikt. Utred gärna ett alternativt läge strax väster om Stadsmuseet, i sträckan fram till

Medborgarplatsen. Nuvarande dragning skulle i så fall bara behöva vinklas närmast berget.

Den nuvarande sträckningen över vattenytan är ovärderlig för upplevelsen av stadslandskapet, genom det beskrivande mötet av de nord-sydliga samt öst-västliga sammanhangen - Gamla stan-Södermalm och Mälaren-Saltsjön - som uppenbarar sig i det blänkande ljuset över vattnet. Som det påpekas i en kulturmiljöanalys: "Slussenområdet är den plats där det stockholmska landskapets karaktär, med mötet mellan Mälarens insjölandskap och skärgårdslandskapet, framgår som bäst." Således även för dem som rör sig med tunnelbanan.

Summa summarum: Flytta på tunnelbanan, sänk plattan och införliva ett naturligt samband med Gamla stan. Först därefter kan den nya Slussen gestaltas.

Chet Kanra, SAR/MSA